

ศิระ ศิลาพันธ์ และ สลิลดา พัฒนศิริ
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
35 หมู่ที่ 3 เทคโนธานี ตำบลคลองห้า อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี 12120

วว. กับ

บทบาทภารกิจ International ด้านการต่างประเทศ

บทสัมภาษณ์

ดร.บุณยนิดา โสดา

ผู้อำนวยการกองวิเทศสัมพันธ์ วว.

นอกจากบทบาทการเป็นสถาบันวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาภายในประเทศแล้ว อีกภารกิจสำคัญของการวิจัยให้เกิดผลสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติได้ก็คือ การมีเครือข่ายความร่วมมืออันดีกับ องค์การวิจัยและสถาบันการศึกษาทั่วโลกไปพร้อมกันด้วย กองบรรณาธิการวารสาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วว. ได้รับเกียรติเข้าสัมภาษณ์ ดร.บุณยนิดา โสดา ผู้อำนวยการกองวิเทศสัมพันธ์ วว. เพื่อมาทำความรู้จักภาค Inter ของ วว. บนเวที ต่างประเทศไปด้วยกัน

บทบาทภารกิจของกองวิเทศสัมพันธ์ วว.

กองวิเทศสัมพันธ์ (กอส.) หรือ International Relations Division เป็นหน่วยงานระดับกองภายใต้สำนักผู้ว่าการ (Office of the Governor) โดยมีบทบาทหลักที่ครอบคลุมงานต่างประเทศของ วว. ทั้งหมด อาทิ

1) การสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับองค์กรวิจัย สถาบันการศึกษา และสถานทูตต่างๆ ทั่วโลก เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนา การแลกเปลี่ยนนักวิจัยของ วว. ไปแลกเปลี่ยน ศึกษาดูงาน หรือไปร่วมวิจัยต่างประเทศ ส่งเสริมให้นักวิจัยของ วว. ไปนำเสนอผลงานในระดับนานาชาติ ตลอดจนจัดงานประชุมวิชาการระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยีกันอย่างต่อเนื่อง

2) จัดหาคัดเลือกแหล่งทุนต่างประเทศ ทั้งทุนการศึกษาระยะสั้น ทุนโครงการวิจัย และบริหารจัดการข้อตกลงความร่วมมือ โครงการต่างๆ ที่ได้รับทุน

3) ประสานงานการเดินทาง-ที่พัก ให้กับผู้บริหาร นักวิจัย ที่ไปปฏิบัติภารกิจต่างประเทศ และต้อนรับผู้มาเยือน หรือคู่ความร่วมมือต่างประเทศของ วว.

4) สื่อสารประชาสัมพันธ์ นำเสนอข้อมูลข่าวสารของ วว. ในภาคภาษาอังกฤษ ซึ่ง กอส. เป็นหน่วยดูแลรับผิดชอบ เผยแพร่คอนเทนต์ภาษาอังกฤษผ่านสื่อช่องทางต่างๆ ทั้งบนเว็บไซต์ วว. English version (www.tistr.or.th/en) และ TISTR Inter Facebook (www.facebook.com/tistrinter) เป็นต้น

วว. TISTA

5) แพลตฟอร์มสำคัญ เช่น ระเบียบ ข้อบังคับ สัญญา นโยบายต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษ

เปรียบง่าย ๆ ก็คืองานวิเทศสัมพันธ์ จะทำหน้าที่เป็นตัวแทน วว. ในส่วนการต่างประเทศ ซึ่งทีมงาน กวส. นอกจากต้องทำงานตามเวลาราชการไทยแล้ว ยังต้องพร้อมทำงานตามโซนเวลาของ ณ ประเทศนั้นๆ ด้วย เมื่อมีการประชุมทางไกลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต หรือมีผู้บริหาร นักวิจัย บุคลากร วว. เดินทางไปปฏิบัติภารกิจ ณ ต่างประเทศ รวมถึงอาจต้องร่วมเดินทางไปพร้อมกันด้วยในทริปสำคัญ

ความท้าทายหนึ่งของงานสนับสนุนด้านนี้ คือการปรับเปลี่ยน mindset ที่มีต่อผู้รับบริการ จากเดิมที่เราอาจเรียกว่า Visitor หรือผู้มาเยือน/ผู้มาติดต่อ เปลี่ยนมาเป็นลูกค้า/คู่ความร่วมมือ หรือ Customer/Partner ซึ่งทำให้เป้าหมายการทำงาน กวส. ยกระดับเปลี่ยนรูปแบบมาเป็น การทำงานเชิงรุก แทนการตั้งรับและยังคงมุ่งเน้นสร้างความประทับใจ ตามคำกล่าวที่ว่า “อันธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชาน ต้องต้อนรับ”

โครงการเด่นที่ วว. ร่วมงานกับต่างประเทศ

โครงการเด่นที่ วว. ร่วมมือกับต่างประเทศจากแหล่งทุนหรือองค์กรต่างๆ อาทิ

1. WAITRO's Regional Focal Point ประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ขององค์กร World Association of Industrial and Technological Research Organizations (WAITRO)

WAITRO เป็นองค์กรด้านการวิจัยระดับนานาชาติที่มีสมาชิกอยู่ทั่วโลก โดยแบ่งสมาชิกออกเป็นภูมิภาค อาทิ ยุโรป ละตินอเมริกา แอฟริกา เอเชียและแปซิฟิก ซึ่ง วว. ได้รับคัดเลือกให้เป็น WAITRO-Regional Focal Point ประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก โดยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างประเทศสมาชิกที่อยู่ภายในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก เช่น การ

WAITRO Horizon Europe Capacity Building & Networking Event Barcelona, June 21st-22nd

แจ้งข่าวสารจาก WAITRO การสรรหาหน่วยงานวิจัยและเชื่อมโยงภาคเอกชนเข้าร่วมเป็นสมาชิก WAITRO ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการสร้างความร่วมมือและโอกาสต่างๆ อย่างยั่งยืน ที่ WAITRO ให้บริการแก่สมาชิก การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะและศักยภาพ เช่น Bio-Circular-Green in Action การเป็น Influencer ให้แก่ WAITRO ผ่านสื่อออนไลน์ และออฟไลน์ต่างๆ ของ วว.

ซึ่ง วว. ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักเลขาธิการและคณะผู้บริหาร WAITRO ให้เป็นผู้ประสานงานประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก และได้รับการประเมินผลงานระดับดีเยี่ยมอย่างต่อเนื่องทุกปี ทำให้ วว. สามารถสร้างเครือข่ายหน่วยงานวิจัย ช่วยขยายเครือข่ายให้นักวิจัย วว. ได้ทำงานวิจัยร่วมกับสมาชิกของ WAITRO ได้ครอบคลุมทั่วโลก และทำให้ วว. ทราบข่าวสารการนำเสนอโครงการหรือการประกวดนวัตกรรมงานวิจัยของเครือข่าย WAITRO เพื่อนำมาประชาสัมพันธ์ให้นักวิจัยส่งผลงานเข้าประกวดระดับนานาชาติ นอกจากนี้ วว. ยังมีบทบาทในการ plug in และ matching เครือข่ายให้แก่ประเทศสมาชิกอีกด้วย

2. โครงการ Sustainable Soil Management to Unleash Soil Biodiversity Potential and Increase Environmental, Economic and Social Wellbeing – SOILGUARD

เป็นโครงการที่ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะกรรมการยุโรป (European Commission: EC) ซึ่งสอดคล้องตามแนวทาง Bio-based Economy (การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของดิน) และ Green economy (กลไกกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม) โดยร่วมกับ Leitat Technological Center (LEITAT) ประเทศสเปน ซึ่งเป็นผู้ประสานงานของ WAITRO ประจำยุโรป และร่วมกับอีก 25 ประเทศทั่วโลก

วว. โดย ศูนย์เชี่ยวชาญนวัตกรรมเกษตรสร้างสรรค์ (ศนภ.) ได้ดำเนินโครงการ SOILGUARD โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและระบุผลกระทบระยะสั้นและระยะยาวของปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของดิน ซึ่งจะช่วยคุ้มครองต้นทุนทางธรรมชาติ (natural capital) และระบบนิเวศในอนาคต ตลอดจนส่งเสริมการใช้ความ

หลากหลายทางชีวภาพในการปกป้องพหุหน้าที่ของดิน (soil multifunctionality) อย่างยั่งยืน บทบาทหน้าที่ของ วว. ในโครงการ คือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลแผนที่และเกณฑ์ระดับปริมาณการสูญเสียดิน (soil loss) และอินทรีย์วัตถุในดิน (soil organic carbon) คัดเลือกพื้นที่เกษตรกรรมในประเทศ (พื้นที่เพาะปลูก: ทั่วไป/ออร์แกนิก/วนเกษตร) เพื่อศึกษา เก็บ และวิเคราะห์ข้อมูลความแตกต่างของระดับความเสื่อมโทรมของที่ดิน (Land degradation gradients) สำหรับนำไปแลกเปลี่ยนและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนข้อมูลการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของดินกับนานาชาติประเทศเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะและส่งเสริมการนำหลักการจัดการทรัพยากรดินไปปฏิบัติในระดับประเทศและภูมิภาค ตลอดจนสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของดิน

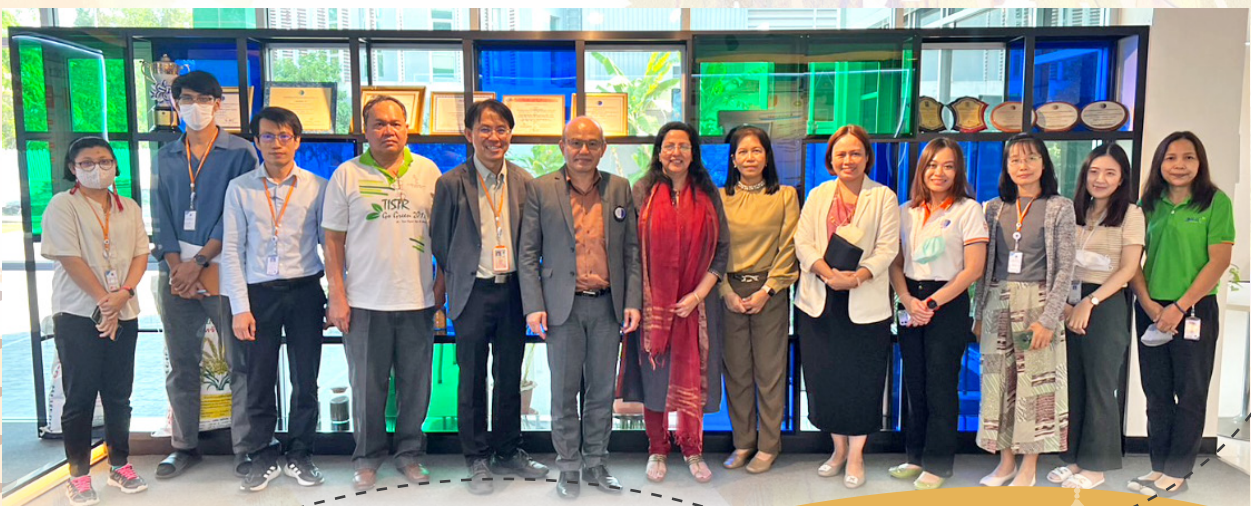
3. Asian and Pacific Centre for Transfer of Technology (APCTT)

กส. วว. ร่วมกับกองการต่างประเทศ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) มีโอกาสได้ร่วมมือกับ APCTT ดำเนินโครงการวิจัย จำนวน 2 โครงการ ได้แก่

3.1 โครงการ Enhanced capabilities to adopt innovative technologies for city air pollution control in select countries of the Asia-Pacific

วว. โดยศูนย์เชี่ยวชาญนวัตกรรมหุ่นยนต์และเครื่องจักรกลอัตโนมัติ (ศนย.) เป็นหน่วยงานหลักของไทยในการดำเนินโครงการนี้ร่วมกับ APCTT ซึ่งอยู่ภายใต้ United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP) และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก Korea-ESCAP Cooperation Fund (KECF) โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนนโยบายและแผนปฏิบัติการระดับเมืองให้สามารถนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ในการควบคุมมลพิษทางอากาศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก สอดคล้องกับนโยบาย BCG ในด้าน Green environment

สิ่งที่ได้รับจากการดำเนินโครงการคือ ผลการถอดบทเรียนช่องว่าง/ความจำเป็นของเทคโนโลยีในการควบคุมมลพิษทางอากาศ จุดแข็งและความท้าทายของแผนปฏิบัติการในการนำเทคโนโลยีควบคุมมลพิษทางอากาศมาใช้ในเมืองหลัก (กรุงเทพมหานคร) โดยเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลจาก 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินเดีย และบังกลาเทศ ซึ่งเป็นโครงการที่ช่วยขยายผลต่อยอดการทำงานให้กับ APCTT เป็นอย่างมาก

3.2 โครงการการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างยั่งยืนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Workshop on Sustainable Municipal Solid Waste Management within the Circular Economy Concept)

ศูนย์เชี่ยวชาญนวัตกรรมพลังงานสะอาดและสิ่งแวดล้อม (ศนพ.) วว. ได้เป็นเจ้าภาพ ร่วมกับ สำนักงานปลัดกระทรวง อว. และ APCTT ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน

งบประมาณ ในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการขยะในชุมชนให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมจากนานาประเทศ อาทิ อินเดีย บังกลาเทศ เนปาล รัสเซีย ถือว่าเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการจัดการขยะ เสริมสร้างขีดความสามารถทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมให้แก่สมาชิกกลุ่ม APCTT อีกทั้งยังเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการจัดการขยะชุมชนอย่างยั่งยืน

4. กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

4.1 โครงการ “Technical Cooperation for Research and Development and Implementation of Railway Inspection and Monitoring Technology”

โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับความปลอดภัยของการดำเนินงานด้านระบบรางในประเทศอาเซียน โดยการพัฒนาเทคโนโลยีการตรวจสอบ (inspection) และติดตาม (monitoring) ระบบรางให้เป็นมาตรฐานด้านความปลอดภัยที่ประเทศในกลุ่มอาเซียนใช้ร่วมกันได้ เทคโนโลยีเหล่านี้จะลดปัญหาอุบัติเหตุด้านระบบรางที่เกิดขึ้นจากการเสื่อมสภาพ

และการทำงานผิดปกติของรางรถไฟ โดยเป็นความร่วมมือกันระดับพหุภาคีระหว่าง วว. โดยศูนย์ทดสอบระบบขนส่งทางราง (ศทร.) ประเทศไทย กับ Construction Research Institute of Malaysia : CREAM ประเทศมาเลเซีย และ University of Sumatera Utara ประเทศอินโดนีเซีย โดยได้รับทุนสนับสนุน (co-finance) จากกองทุน Pérez-Guerrero Trust Fund for South-South Cooperation (PGTF)

ผลลัพธ์โครงการดังกล่าวคือการสร้างเทคโนโลยีการตรวจสอบ (inspection) และติดตาม (monitoring) โครงสร้างพื้นฐานทางระบบรางและถ่ายทอดเทคโนโลยีไปยังประเทศที่ร่วมโครงการ และเป็นตัวอย่างการพัฒนาเทคโนโลยีที่ประเทศอื่นๆ ในกลุ่มอาเซียนสามารถนำไปปรับใช้ได้

4.2 โครงการ Renewable Energy Technologies and Knowledge Transfer for Strengthening and Achieving ASEAN's Sustainable Development Goals ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการไทย – ญี่ปุ่น

เป็นโครงการที่สอดคล้องตามแนวทาง Green economy ด้าน Green energy เพื่อช่วยลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก และ Circular economy หรือการนำของเหลือใช้ทางการเกษตรมาผลิตเป็นพลังงานทดแทน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก Japan International Cooperation Agency (JICA) และกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ

ว. โดยศูนย์เชี่ยวชาญชาวนวัตกรรมพลังงานสะอาดและสิ่งแวดล้อม (ศนพ.) ได้ดำเนินงานโครงการจัดหลักสูตรฝึกอบรมนี้ขึ้นภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการไทย-ญี่ปุ่น เป็นระยะเวลา 3 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดความรู้และแบ่งปันประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีพลังงานทดแทนสู่สมาชิกอาเซียน ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านการจัดกิจกรรม Workshop เทคโนโลยีพลังงานทดแทนให้แก่ประเทศต่างๆ รวม 6 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา มาเลเซีย เมียนมาร์ เวียดนาม อินโดนีเซีย และไทย

5. โครงการภายใต้การสนับสนุนจาก APEC

ว. ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวง อว. และกระทรวงอุตสาหกรรม ในการดำเนินโครงการ ได้แก่

5.1 โครงการ Capacity Building Workshop on Testing Methods for Internet of Things (IoT) Products

5.2 โครงการ Municipal Solid Waste Management according to BCG Principles towards Sustainable Development Goals

5.3 โครงการ Development of Ornamental Plant and Flower Clusters for Sustainable Careers and Competitiveness of SMEs in APEC

จะเห็นได้ว่า ว. ได้รับการสนับสนุนงานวิจัยจากองค์กรระดับนานาชาติที่มีชื่อเสียง ซึ่งทุกโครงการล้วนประสบความสำเร็จด้วยดี เนื่องจาก ว. มีนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญในงานวิจัยหลายสาขาที่อยู่ในกระแสความต้องการจากองค์กรต่างๆ และยินดีที่จะร่วมมือทุ่มเทในการดำเนินโครงการต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

การต่างประเทศกับผลกระทบต่อองค์กร

ถ้ามองในระดับองค์กรจะเป็นการยกระดับคุณภาพการวิจัยและพัฒนาขององค์กรเรา เพราะความร่วมมือระหว่างประเทศช่วยให้เราเข้าถึงทรัพยากรและเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงเปิดโอกาสให้นักวิจัย ว. ได้เรียนรู้ประสบการณ์การทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญระดับโลก นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างชื่อเสียงขององค์กรในเวทีวิจัย ทำให้ ว. มีโอกาสได้เป็นหนึ่งในพันธมิตรเพื่อการขับเคลื่อนงานวิจัยระดับนานาชาติ

อีกประเด็นหนึ่งคือทำให้เราสามารถติดตามกระแสความสนใจของงานวิจัยทั่วโลก ซึ่งตั้งแต่หลังสถานการณ์ COVID-19 ที่ผ่านมา ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนในหลายๆ ด้าน กระแสงานวิจัยของฝั่งยุโรปกลับมามุ่งเน้นเรื่องของความยั่งยืน ความเป็นอยู่ของผู้คน การทำให้มีอาหารเพียงพอ การทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มสูงขึ้น การทำให้ประชาชนอยู่ในสภาพแวดล้อมอากาศที่ดี เป็นต้น แหล่งทุนวิจัยทางยุโรปจึงสนใจงานวิจัยในด้านดังกล่าวเป็นส่วนใหญ่ เป็นต้น

ในอนาคต กวส. มีเป้าหมายที่จะขยายเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศให้กว้างขึ้น เพื่อสนับสนุนให้ ว. พัฒนาโครงการวิจัยที่มีผลกระทบสูงต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ มากขึ้น ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยรุ่นใหม่ให้มีความพร้อม ความกล้า และความมั่นใจในการทำงานวิจัยในระดับสากลมากขึ้น

